

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (ketvirtoji kolegija) SPRENDIMAS

2021 m. rugsėjo 2 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Visuomenės sveikata – Žmonėms vartoti neskirtų šalutinių gyvūninių produktų sveikumo taisyklės – Reglamentas (EB) Nr. 1069/2009 – 9 straipsnio d punktas ir 10 straipsnio a bei f punktai – Produktų klasifikacija – Medžiagos suirimas, sugedimas ir svetimkūnių buvimas joje – Poveikis pradinei klasifikacijai“

Byloje C-836/19

dėl *Verwaltungsgericht Gera* (Geros administracinis teismas, Vokietija) 2019 m. lapkričio 14 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2019 m. lapkričio 18 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Toropet Ltd

prieš

Landkreis Greiz

TEISINGUMO TEISMAS (ketvirtoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas M. Vilaras, teisėjai N. Piçarra, D. Šváby (pranešėjas), S. Rodin ir K. Jürimäe,

generalinis advokatas H. Saugmandsgaard Øe,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- *Toropet Ltd*, atstovaujamos *Rechtsanwalt S. Artopée*,
- *Landkreis Greiz*, atstovaujamos K. Reiher,
- Europos Komisijos, atstovaujamos B. Eggers ir W. Farrell,

susipažinęs su 2021 m. gegužės 20 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

* Proceso kalba: vokiečių.

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1069/2009, kuriuo nustatomos žmonėms vartoti neskirtų šalutinių gyvūninių produktų ir jų gaminių sveikumo taisyklės ir panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 1774/2002 (Šalutinių gyvūninių produktų reglamentas) (OL L 300, 2009, p. 1), 9 straipsnio d punkto ir 10 straipsnio e ir f punktų išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant pagal Anglijos teisę įsteigtos bendrovės, eksploatuojančios Vokietijoje įsteigtą skerdenų perdirbimo įmonę, *Toropet Ltd* ir *Landkreis Greiz* (Greizo rajonas, Vokietija) ginčą dėl pastarojo sprendimo nurodyti pašalinti tam tikrus šalutinius gyvūninius produktus.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

Reglamentas (EB) Nr. 178/2002

- 3 2002 m. sausio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 178/2002, nustatančio maistui skirtų teisės aktų bendruosius principus ir reikalavimus, įsteigiančio Europos maisto saugos tarnybą ir nustatančio su maisto saugos klausimais susijusias procedūras (OL L 31, 2002, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 6 t., p. 463), 14 straipsnio 5 dalyje nurodyta:

„Nustatant, ar maistas netinkamas žmonėms vartoti, atsižvelgiama į tai, ar jis nepriimtinas dėl jo numatytos paskirties, užterštumo ar dėl pašalinių medžiagų, puvimo, gedimo ar irimo.“

Reglamentas (EB) Nr. 1013/2006

- 4 2006 m. birželio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1013/2006 dėl atliekų vežimo (OL L 190, 2006, p. 1) 2 straipsnio 2 punkte sąvoka „pavojingos atliekos“ apibrėžiama darant nuorodą į 1991 m. gruodžio 12 d. Tarybos direktyvos 91/689/EEB dėl pavojingų atliekų (OL L 377, 1991, p. 20; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 29 t., p. 163) 1 straipsnio 4 dalyje pateiktą apibrėžimą.

Reglamentas (EB) Nr. 853/2004

- 5 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 853/2004, nustatančio konkrečius gyvūninės kilmės maisto produktų higienos reikalavimus (OL L 139, 2004, p. 55; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 3 sk., 45 t., p. 14), I priedo 1 punkto 9 papunktyje ir 8 punkto 1 papunktyje nurodyta:

„1.9 „Skerdena“ – tai paskersto ir išdoroto gyvūno kūnas;

<...>

8.1. „Gyvūniniai produktai“

- gyvūniniai maisto produktai, įskaitant medų ir kraują;
- maistui skirti gyvi dvigeldžiai moliuskai, gyvi dygiaodžiai, gyvi gaubtagyviai ir gyvi jūros pilvakojai; ir
- kiti gyvi gyvūnai, skirti tiekti galutiniam vartotojui.“

Reglamentas Nr. 1069/2009

6 Reglamento Nr. 1069/2009 2, 5, 6, 11, 29, 35, 36 ir 38 konstatuojamosiose dalyse nustatyta:

„(2) Šalutiniai gyvūniniai produktai daugiausia gaunami skerdžiant gyvūnus žmonėms vartoti, gaminant gyvūninius maisto produktus, pvz., pieno produktus, šalinant nugaišusius gyvūnus ir taikant ligų kontrolės priemones. Nepaisant šių produktų kilmės, jie gali kelti pavojų visuomenės ir gyvūnų sveikatai bei aplinkai. Šį pavojų reikia tinkamai kontroliuoti saugiai šalinant tokius produktus arba juos naudojant kitiems tikslams, su sąlyga, kad laikomasi griežtų sąlygų, mažinančių pavojų sveikatai.

<...>

- (5) Bendrijos šalutinių gyvūninių produktų surinkimo, gabenimo, tvarkymo, apdorojimo, transformavimo, perdirbimo, sandėliavimo, tiekimo rinkai, platinimo, naudojimo arba šalinimo sveikumo taisyklės turėtų būti nustatytos kaip viena nuosekli ir išsami sistema.
- (6) Tos bendros taisyklės turėtų būti proporcingos visuomenės ir gyvūnų sveikatos pavojui, kurį šalutiniai gyvūniniai produktai kelia, kai juos ūkio subjektai tvarko įvairiais grandinės etapais: nuo surinkimo iki panaudojimo arba pašalinimo. Šiose taisyklėse taip pat turėtų būti atsižvelgta į tokios veiklos keliamą pavojų aplinkai. Bendrijos sistemoje turėtų būti numatytos sveikumo taisyklės dėl šalutinių gyvūninių produktų tiekimo rinkai, įskaitant Bendrijos vidaus prekybą tokiais produktais ir, prireikus, jų importą.

<...>

- (11) <...> Reikėtų aiškiai nustatyti pagrindinius šalutinių gyvūninių produktų taisyklių tikslus: pavojaus visuomenės ir gyvūnų sveikatai kontrolę ir maisto bei pašarų grandinės saugos užtikrinimą. Šio reglamento nuostatomis turėtų būti galima pasiekti šių tikslų.

<...>

- (29) Šalutinius gyvūninius produktus ir jų gaminius, atsižvelgus į pavojaus vertinimus, reikėtų skirti į tris kategorijas pagal jų keliamo pavojaus visuomenės ir gyvūnų sveikatai laipsnį. Šalutinius gyvūninius produktus ir jų gaminius, keliančius didelį pavojų, reikėtų naudoti tik su pašarų grandine nesusijusiems tikslams, o keliančius mažesnę pavojų reikėtų leisti naudoti laikantis saugių sąlygų.

<...>

- (35) <...> Kitus šalutinius gyvūninius produktus, neišvardytus nė vienoje iš trijų kategorijų, dėl atsargumo reikėtų ir toliau savaime priskirti 2 kategorijai, kad, visų pirma, būtų patvirtintas bendras principas neįtraukti tokios medžiagos į ūkiniams gyvūnams, išskyrus kailinius gyvūnus, skirtų pašarų grandinę.
- (36) Pagal kitus teisės aktus, įsigaliojusius po <...> [R]eglamento (EB) Nr. 178/2002 <...> priėmimo, kaip antai pagal 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 852/2004 dėl maisto produktų higienos [(OL L 139, 2004, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k. 13 sk., 34 t., p. 337)], Reglamentą (EB) Nr. 853/2004 ir 2005 m. sausio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 183/2005, nustatantį pašarų higienos reikalavimus [(OL L 35, 2005, p. 1)], kuriuos papildė [2002 m. spalio 3 d. Europos Parlamento ir Tarybos] [r]eglamentas (EB) Nr. 1774/2002, [nustatantis sveikatos taisyklės gyvūninės kilmės šalutiniams produktams, neskirtiems vartoti žmonėms (OL L 273, 2002, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 3 sk., t. 37, p. 92)] pagrindinė pareiga užtikrinti Bendrijos teisės aktų laikymąsi siekiant apsaugoti visuomenės ir gyvūnų sveikatą tenka maisto ir pašarų ūkio subjektams. Pagal tuos teisės aktus ūkio subjektams, vykdančioms ekonominę veiklą pagal šį reglamentą turėtų tekti pagrindinė atsakomybė užtikrinant šio reglamento laikymąsi. Reikėtų išsamiau paaiškinti minėtą pareigą ir apibrėžti priemones, kuriomis užtikrinamas atsekamumas, pvz., atskiras šalutinių gyvūninių produktų surinkimas ir paskirstymas. <...>

<...>

- (38) Šalutinius gyvūninius produktus galima naudoti tik tada, kai juos perdirbant ir tiekiant rinkai iš šalutinių gyvūninių produktų pagamintus produktus buvo sumažintas pavojus visuomenės ir gyvūnų sveikatai. Jei tai yra neįmanoma, tokius šalutinius gyvūninius produktus reikėtų šalinti laikantis saugių sąlygų. Galimybes panaudoti skirtingų kategorijų šalutinius gyvūninius produktus reikėtų išaiškinti laikantis kitų Bendrijos teisės aktų. Bendrai, aukštesnės pavojaus kategorijos produktams taikomos galimybės turėtų būti numatytos ir žemesnės pavojaus kategorijos produktams, nebent jeigu taikomos specialios nuostatos, atsižvelgiant į tam tikrų šalutinių gyvūninių produktų keliamą pavojų.“

7 Reglamento Nr. 1069/2009 2 straipsnio 1 dalies a punktas suformuluotas taip:

„Šis reglamentas taikomas:

- a) šalutiniams gyvūniniams produktams ir jų gaminiams, kurie pagal Bendrijos teisės aktus nėra skirti vartoti žmonėms; <...>“

8 Minėto reglamento 3 straipsnio „Apibrėžimai“ 3, 4, 10 ir 11 punktuose numatyta:

„Šiame reglamente vartojamų sąvokų apibrėžtys:

<...>

- 3) „gyvūniniai produktai“ – gyvūniniai produktai, kaip apibrėžti Reglamento (EB) Nr. 853/2004 I priedo 8 punkto 1 papunktyje;
- 4) „skerdena“ – skerdena, kaip apibrėžta Reglamento (EB) Nr. 853/2004 I priedo 1 punkto 9 papunktyje;

<...>

10) „kompetentinga institucija“ – valstybės narės pagrindinė institucija, kompetentinga užtikrinti šio reglamento reikalavimų laikymąsi, arba institucija, kuriai suteikta ši kompetencija; tam tikrais atvejais tai trečiosios valstybės atitinkama institucija;

11) „ūkio subjektas“ – fizinis arba juridinis asmuo, faktiškai kontroliuojantis šalutinius gyvūninius produktus arba jų gaminius, taip pat vežėjas, prekybininkas ir naudotojas;“

9 Reglamento (EB) Nr. 1069/2009 4 straipsnio „Gamybos grandinės pradžios taškas ir pareigos“ 1–3 dalyse numatyta:

„1. Ūkio subjektai, pagaminę šalutinius gyvūninius produktus arba jų gaminius, kuriems taikomas šis reglamentas, juos nedelsdami identifikuoja ir užtikrina, kad jie būtų tvarkomi pagal šį reglamentą (pradžios taškas).

2. Ūkio subjektai užtikrina, kad visais surinkimo, gabenimo, tvarkymo, apdorojimo, transformavimo, perdirbimo, sandėliavimo, tiekimo rinkai, platinimo, naudojimo arba šalinimo etapais jų kontroliuojamose įmonėse šalutiniai gyvūniniai produktai ir jų gaminiai atitiktų šio reglamento reikalavimus, kurie taikomi jų veiklai.

3. Valstybės narės prižiūri ir tikrina, ar ūkio subjektai vykdo atitinkamus šio reglamento reikalavimus visais šalutinių gyvūninių produktų ir jų gaminių gamybos grandinės etapais, kaip nurodyta 2 dalyje. Tuo tikslu pagal atitinkamus Bendrijos teisės aktus jos taiko oficialios kontrolės sistemą.“

10 Šio reglamento 7 straipsnio „Šalutinių gyvūninių produktų ir jų gaminių skirstymas į kategorijas“ 1 dalyje nustatyta:

„Šalutiniai gyvūniniai produktai skirstomi į konkrečias kategorijas atsižvelgiant į pavojaus visuomenės ir gyvūnų sveikatai, kylančio dėl tokių produktų, išvardytų 8, 9 ir 10 straipsniuose, lygį.“

11 Minėto reglamento 8 straipsnyje „1 kategorijos medžiaga“ g punkte nurodyta:

„1 kategorijos medžiagoms priskiriami šie šalutiniai gyvūniniai produktai:

<...>

g) 1 kategorijos medžiagų mišiniai su 2 arba 3 kategorijos arba abiejų šių kategorijų medžiagomis.“

12 To paties reglamento 9 straipsnio „2 kategorijos medžiagos“ d ir h punktuose nustatyta:

„2 kategorijos medžiagoms priskiriami šie šalutiniai gyvūniniai produktai:

<...>

d) gyvūninės kilmės produktai, kurie buvo pripažinti netinkamais vartoti žmonėms dėl galimo svetimkūnių buvimo šiuose produktuose;

<...>

- h) gyvūninės kilmės šalutiniai produktai, išskyrus 1 kategorijos ir 3 kategorijos medžiagas.“
- 13 Reglamento Nr. 1069/2009 10 straipsnio „3 kategorijos medžiagos“ a ir f punktuose numatyta:
„3 kategorijos medžiagoms priskiriami šie šalutiniai gyvūniniai produktai:
- a) gyvūnų skerdenos ir paskerstų arba, medžiojamųjų gyvūnų atveju, nužudytų gyvūnų kūnai arba jų dalys, kurios yra tinkamos vartoti žmonėms pagal Bendrijos teisės aktus, bet nėra skirtos vartoti žmonėms dėl komercinių priežasčių;
- <...>
- f) gyvūninės kilmės produktai arba maisto produktai, kurių sudėtyje yra gyvūninės kilmės produktų, kurie dėl komercinių priežasčių, gamybos problemų, pakuotės defektų ar kitų trūkumų, nekeliančių pavojaus visuomenės ar gyvūnų sveikatai, nebėra skirti vartoti žmonėms;
- <...>“
- 14 Šio reglamento 14 straipsnis „3 kategorijos medžiagų šalinimas ir naudojimas“ suformuluotas taip:
„3 kategorijos medžiagos:
- a) šalinamos kaip atliekos deginant, jas iš anksto perdirbus arba neperdirbus;
- b) utilizuojamos arba šalinamos bendrai deginant, jas iš anksto perdirbus arba neperdirbus, jei 3 kategorijos medžiag[os] yra atliekos;
- c) šalinamos patvirtintame sąvartyne po perdirbimo;
- d) perdirbamos, išskyrus 3 kategorijos medžiagas, kurios pasikeitė dėl suirimo ar sugedimo taip, kad naudojamos produkte, pradėjo kelti nepriimtina pavojų visuomenės ar gyvūnų sveikatai
<...>
- <...>“
- 15 Minėto reglamento 24 straipsnio „Įmonių ir gamyklų patvirtinimas“ 1 dalyje nurodyta:
„1. Ūkio subjektai užtikrina, kad jų kontroliuojamos įmonės arba gamyklos būtų patvirtintos kompetentingos institucijos, kai tokios įmonės arba gamyklos verčiasi šia vienos ar kelių rūšių veikla:
- a) šalutinių gyvūninių produktų perdirbimas taikant sterilizaciją slėgiu, naudodamos 15 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos b punkte nurodytus perdirbimo metodus arba alternatyvius metodus, kuriems suteiktas leidimas pagal 20 straipsnį;
- <...>
- h) šalutinių gyvūninių produktų tvarkymas juos surinkus, atliekant tokias operacijas kaip rūšiavimas, pjaustymas, atšaldymas, užšaldymas, sūdytas, kailio ir odos lupimas arba nurodytos pavojingos medžiagos pašalinimas;

<...>“

- 16 To paties reglamento 25 straipsnio „Bendrieji higienos reikalavimai“ 1 dalies e punkte nustatyta:

„Ūkio subjektai užtikrinta, kad jų kontroliuojamos įmonės arba gamyklos, vykdančios 24 straipsnio 1 dalies a ir h punktuose nurodytą veiklą:

<...>

e) būtų nustačiusios tinkamą konteinerių ir transporto priemonių valymo ir dezinfekavimo tvarką, padedančią išvengti užteršimo.“

- 17 Reglamento Nr. 1069/2009 28 straipsnyje „Savikontrolė“ nurodyta:

„Ūkio subjektai turi įdiegti, įgyvendinti ir išsaugoti savikontrolę savo įmonėje arba gamykloje, kad būtų stebima atitiktis šio reglamento reikalavimams. Jie užtikrina, kad jokie šalutiniai gyvūniniai produktai arba jų gaminiai, kurie, kaip įtariama arba nustatyta, neatitinka šio reglamento nuostatų, nebūtų išvežti iš įmonės arba gamyklos, nebent tai būtų daroma šalinimo tikslais.“

Reglamentas (ES) Nr. 142/2011

- 18 2011 m. vasario 25 d. Komisijos reglamento (ES) Nr. 142/2011, kuriuo įgyvendinami Reglamentas (EB) Nr. 1069/2009 ir Direktyva 97/78/EB dėl tam tikrų mėginių ir priemonių, kuriems netaikomi veterinariniai tikrinimai pasienyje pagal tą direktyvą (OL L 54, 2011, p. 1), IV priedo I skyriaus 4 skirsnio 3 punkte numatyta:

„Be 1 skirsnyje nustatytų bendrųjų reikalavimų, taikomi ir šie reikalavimai:

<...>

3. 3 kategorijos medžiagas perdirbančios perdirbimo gamyklos turi turėti veikiančią įrangą svetimkūniams, pavyzdžiui, pakuotės ar metaliniams gabalams, šalutiniuose gyvūniniuose produktuose ar jų gaminiuose nustatyti, jeigu tai yra perdirbimo medžiagos, skirtos pašarams. Tokie svetimkūniai turi būti pašalinti prieš perdirbant arba perdirbimo procesu.“

Vokietijos teisė

Įstatymas dėl šalutinių gyvūninių produktų šalinimo

- 19 2004 m. sausio 25 d. *Tierische Nebenprodukte-Beseitigungsgesetz* (Įstatymas dėl šalutinių gyvūninių produktų šalinimo) (*BGBI. I*, 2004, p. 82) bylos faktinėms aplinkybėms taikytinos redakcijos (*BGBI. I*, 2016, p. 1966) (toliau – Įstatymas dėl šalutinių gyvūninių produktų šalinimo) 1 straipsnyje „Taikymo sritis“ nustatyta:

„Šiuo įstatymu įgyvendinamas Reglamentas [Nr. 1069/2009], taip pat tiesiogiai taikomi Bendrijos ir Europos Sąjungos teisės aktai, priimti pagal šį reglamentą ar jį įgyvendinant.“

20 Įstatymo dėl šalutinių gyvūninių produktų šalinimo 3 straipsnis „Šalinimo pareiga“ suformuluotas taip:

„(1) Kai pagal 1 straipsnyje nurodytas nuostatas:

- 1) 1 kategorijos šalutiniai gyvūniniai produktai, kaip jie suprantami pagal Reglamento <...> Nr. 1069/2009 8 straipsnį;
- 2) 2 kategorijos šalutiniai gyvūniniai produktai, kaip jie suprantami pagal Reglamento <...> Nr. 1069/2009 9 straipsnį, išskyrus mėšlą, guaną, virškinamojo trakto turinį, pieną, pieno produktus, priešpienį, kiaušinius ir kiaušinių produktus; arba
- 3) 1 arba 2 punkte nurodytų šalutinių gyvūninių produktų gaminiai,

turi būti susigražinami, surenkami, identifikuojami, vežami, sandėliuojami, tvarkomi, perdirbami, naudojami ar šalinami, kompetentinga institucija nustato susigražinimo, surinkimo, identifikavimo, vežimo, sandėliavimo, tvarkymo, perdirbimo, naudojimo ir šalinimo sąlygas. Kompetentinga institucija turi susigražinti, surinkti, identifikuoti, vežti, sandėliuoti, tvarkyti, perdirbti, naudoti ar pašalinti:

- 1) 1 kategorijos šalutinius gyvūninius produktus;
- 2) 2 kategorijos šalutinius gyvūninius produktus, išskyrus mėšlą, guaną, virškinamojo trakto turinį, pieną, pieno produktus, priešpienį, kiaušinius ir kiaušinių produktus;
- 3) 1 arba 2 punkte nurodytų šalutinių gyvūninių produktų gaminius,

kurie susidaro jos teritorijoje pagal 1 straipsnyje nurodytus tiesiogiai taikomus teisės aktus, šį įstatymą ir pagal jį priimtus teisės aktus. Kol kompetentinga institucija jų nesusigražina, savininkų pareigos, numatytos 1 straipsnyje nurodytuose tiesiogiai taikomuose teisės aktuose, identifikuoti, vežti ir saugoti šalutinius gyvūninius produktus ir jų gaminius, susidariusius jų patalpose, lieka nepakitusios. Kompetentinga institucija gali kreiptis į trečiuosius asmenis, kad įvykdytų įsipareigojimus pagal antrąjį sakinį. Antrasis sakinys taip pat taikomas nugaišusiems laukiniams gyvūnams, jei kompetentinga institucija nurodė juos naudoti, perdirbti ar pašalinti dėl prižasčių, susijusių su gyvūnų ligų kontrole.

(2) 1 dalies antras sakinys netaikomas, jeigu šalutiniai gyvūniniai produktai ir jų gaminiai skirti Reglamento <...> Nr. 1069/2009 33 ir 36 straipsniuose nurodytam pašarui ir jo gaminiams gaminti, o šalutinius gyvūninius produktus ir jų gaminius surinko, identifikavo, vežė, sandėliavo, tvarkė, perdirbo ar naudojo ūkio subjektai, įmonės ar gamyklos, įregistruoti pagal Reglamento <...> Nr. 1069/2009 23 straipsnį arba patvirtintos pagal Reglamento <...> Nr. 1069/2009 24 straipsnį.

(3) Dėl 1 dalies pirmame sakinyje nurodytų šalutinių gyvūninių produktų ir jų gaminių kompetentinga institucija gali iš dalies ar visiškai perleisti pareigą susigražinti, surinkti, identifikuoti, vežti, sandėliuoti, tvarkyti, perdirbti, naudoti ar pašalinti šalutinius produktus arba jų gaminius fiziniam ar pagal privatinę teisę įsteigtam juridiniam asmeniui, kuris eksploatuoja perdirbimo įmonę, atliekų deginimo ar bendro atliekų deginimo įrenginį, jam sutikus, jeigu:

- 1) joks viršesnis viešasis interesas tam neprieštarauja;

- 2) perdirbimo įmonė arba atliekų deginimo ar bendro atliekų deginimo įrenginys laikosi atitinkamo perdirbimo metodui taikomų reikalavimų, nustatytų naujausios redakcijos 2011 m. vasario 25 d. Komisijos reglamento (ES) Nr. 142/2011, kuriuo įgyvendinami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1069/2009, kuriuo nustatomos žmonėms vartoti neskirtų šalutinių gyvūninių produktų ir jų gaminių sveikumo taisyklės, ir Tarybos direktyva 97/78/EB dėl tam tikrų mėginių ir priemonių, kuriems netaikomi veterinariniai tikrinimai pasienyje pagal tą direktyvą (OL L 54, 2011 2 26, p. 1) 6, 8 ir 9 straipsniuose; ir
- 3) užtikrinamas kitų Reglamento <...> Nr. 1069/2009, jam įgyvendinti priimtų teisės aktų, šio įstatymo ir pagal jį priimtų teisės aktų nuostatų laikymasis.

Dalinis vežimas gali būti susietas su sąlyga, kad perdirbimo įmonė, atliekų deginimo ar bendro atliekų deginimo įrenginys susigražina, surenka, identifikuoja, veža, saugo, tvarko, perdirba, naudoja ar pašalina tam tikroje vietovėje susidariusius šalutinius gyvūninius produktus ir jų gaminius, jei to reikalauja viešasis interesas.

(4) Kompetentinga institucija gali reikalauti, kad perdirbimo įmonė, atliekų deginimo ar bendro atliekų deginimo įrenginys už pagrįstą atlygį, atsižvelgiant į sąnaudas ir produktus, leistų bendrai naudoti įmonę ar įrenginį, perdirbant ar šalinant 1 dalies pirmame sakinyje nurodytus šalutinius produktus arba jų gaminius, susidariusius ne perdirbimo įmonės, atliekų deginimo ar bendro atliekų deginimo įrenginio veiklos zonoje, jei toks naudojimas pagrįstas ir jei šalutiniai gyvūniniai produktai ar jų gaminiai negali būti perdirbti naudingai kitu būdu arba jų perdirbimas reikalauja didelių papildomų išlaidų. Jeigu nepavyksta susitarti dėl atlygio, jį nustato kompetentinga institucija.“

- 21 Įstatymo dėl šalutinių gyvūninių produktų šalinimo 12 straipsnyje „Kontrolė“ nustatyta:

„(1) Kaip laikomasi 1 straipsnyje nurodytų tiesioginio taikymo teisės aktų, šio įstatymo ir juo remiantis priimtų nutarimų, taip pat vykdomųjų įsakymų, išduotų pagal 1 straipsnyje nurodytus tiesioginio taikymo aktus, šį įstatymą arba juo remiantis priimtu nutarimus, prižiūri kompetentinga institucija, o *Bundeswehr* (Federalinės ginkluotosios pajėgos, Vokietija) veiklos srityje – Federalinės gynybos ministerijos paskirtos tarnybos.

(2) Kompetentinga institucija gali kiekvienu konkrečiu atveju priimti įsakymus, būtinus užtikrinti šio įstatymo 1 straipsnyje nurodytų tiesiogiai taikomų teisės aktų ir pagal šį įstatymą priimtų nutarimų nuostatų laikymuisi. Ši nuostata taip pat taikoma po įregistravimo pagal Reglamento <...> Nr. 1069/2009 23 straipsnį arba po patvirtinimo pagal Reglamento <...> Nr. 1069/2009 24 straipsnį.“

Tiuringijos įstatymas dėl Įstatymo dėl šalutinių gyvūninių produktų šalinimo įgyvendinimo

- 22 2005 m. birželio 10 d. *Thüringer Ausführungsgesetz zum Tierische Nebenprodukte-Beseitigungsgesetz* (Tiuringijos įstatymas dėl Įstatymo dėl šalutinių gyvūninių produktų šalinimo įgyvendinimo, *Thür GVB1.*, 2005, p. 224) 2 straipsnyje „Subjektai, atsakingi už 1 ir 2 kategorijos šalutinių gyvūninių produktų perdirbimą ir šalinimą“ nustatyta:

„(1) Apskritys ir apskrities lygmens miestai yra kompetentingi viešosios teisės subjektai (už šalinimą atsakingi subjektai), kaip tai suprantama pagal Įstatymo dėl šalutinių gyvūninių produktų šalinimo 3 straipsnio 1 dalį. Šią funkciją jie įgyvendina savivaldos pagrindais.

(2) Siekdami įgyvendinti šią funkciją už šio straipsnio 1 dalyje nurodytą šalinimą atsakingi subjektai gali sudaryti vietos valdžios institucijų asociaciją. Darbo tvarkos taisyklės nustatomos veiklos nuostatuose. Tik už šalinimą atsakingi subjektai gali įgyvendinti šią funkciją per asociaciją.“

- 23 Tiuringijos įstatymo dėl Įstatymo dėl šalutinių gyvūninių produktų šalinimo įgyvendinimo 3 straipsnis „Veiklos teritorijos“ suformuluotas taip:

„(1) Veterinarijos reikalų ministerija, konsultuodamasi su už šalinimą atsakingai subjektams, nutarimu nustato teritorijas, kuriose minėti subjektai turi susigražinti, surinkti, vežti, sandėliuoti, tvarkyti, perdirbti ar pašalinti šalutinius gyvūninius produktus, nurodytus Įstatymo dėl šalutinių gyvūninių produktų šalinimo 3 straipsnio 1 dalies pirmame sakinyje. Šiuo klausimu reikia atsižvelgti į gyvūnų apsaugą nuo ligų, šalutinių gyvūninių produktų, nurodytų Įstatymo dėl šalutinių gyvūninių produktų šalinimo 3 straipsnio 1 dalies pirmame sakinyje, gamybą, vežimo sąlygas ir perdirbimo gamyklų pajėgumus.

(2) Veterinarijos reikalų ministerija išimtiniais atvejais gali leisti tvarkyti, perdirbti ar pašalinti šalutinius gyvūninius produktus, nurodytus Įstatymo dėl šalutinių gyvūninių produktų šalinimo 3 straipsnio 1 dalies pirmame sakinyje, perdirbimo įmonėse, atliekų deginimo ar bendro atliekų deginimo įrenginiuose už pagal 1 dalį patvirtintos veiklos teritorijos ribų.“

Tiuringijos nutarimas dėl veiklos teritorijų pagal Įstatymą dėl šalutinių gyvūninių produktų šalinimo

- 24 2005 m. spalio 11 d. *Thüringer Verordnung über die Einzugsbereiche nach dem Tierische Nebenprodukte-Beseitigungsgesetz* (Tiuringijos nutarimas dėl veiklos teritorijų pagal Įstatymą dėl šalutinių gyvūninių produktų šalinimo, *Thür GVB1.*, 2005, p. 355) 1 straipsnyje numatyta:

„Perdirbimo įmonės, esančios Elkslebene, Zemerdos apskrityje, veiklos teritorija, kiek tai susiję su pagrindinės bylos aplinkybėms taikytinos redakcijos [Įstatymo dėl šalutinių gyvūninių produktų šalinimo] 3 straipsnio 1 dalies pirmame sakinyje nurodytomis medžiagomis, apima visą federalinės žemės teritoriją.“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 25 *Toropet* eksploatuoja pagal Reglamentą Nr. 1069/2009 patvirtintą įmonę Vokietijoje, kaip tarpinę įmonę 3 kategorijos medžiagoms, kaip tai suprantama pagal šio reglamento 10 straipsnį ir ji taip pat įregistruota kaip šalutinių gyvūninių produktų vežėja. Vis dėlto ši bendrovė neturi teisės tvarkyti 1 ir 2 kategorijų medžiagų, kaip tai suprantama pagal minėto reglamento 8 ir 9 straipsnius. Vykdydama savo veiklą bendrovė *Toropet* perdirba gyvūninius subproduktus ir juos parduoda pašarų gamintojams, gyvūninių riebalų naudotojams ir biologinių dujų įmonėms.
- 26 2018 m. sausio 23 d. šioje tarpinėje įmonėje atlikęs administracinį patikrinimą Greizo rajonas nustatė, kad 38 paletėse, kuriose laikomi 3 kategorijos šalutiniai gyvūniniai produktai, buvo pelėsio, puvinio ir svetimkūnių, kaip antai tinko gabalų, plastiko liekanų ir medienos pjuvenų. Dėl šių trūkumų Greizo rajonas priskyrė atitinkamas medžiagas prie 2 kategorijos ir nurodė nedelsiant pašalinti 38 paletes pasitelkiant trečiųjų asmenų priverstinio vykdymo priemones; tai buvo padaryta tą pačią dieną. Su šiais veiksmais susijusias išlaidas, siekiančias 2 346,17 EUR, nurodyta padengti *Toropet*.

- 27 Šis priverstinis vykdymas buvo patvirtintas 2018 m. sausio 25 d. Greizo rajono sprendimu, kuriame buvo nurodyta, kad dėl nustatytų trūkumų nagrinėjamos medžiagos nebegali būti priskiriamos prie 3 kategorijos ir turi būti priskirtos prie 2 kategorijos. Nei *Toropet*, nei jos verslo partneris, kuris turėjo tas medžiagas perdirbti, neturi leidimo tvarkyti 2 kategorijos medžiagų. Be to, atsižvelgiant į tai, kad nėra atskiros šaltos patalpos, nagrinėjamos medžiagos negalėjo būti sandėliuojamos vietoje, kol situacija bus išspręsta taikiai.
- 28 2018 m. spalio 9 d. *Toropet* pateikė skundą *Verwaltungsgericht Gera* (Gėros administracinis teismas, Vokietija), prašydama panaikinti 2018 m. sausio 25 d. sprendimą.
- 29 Savo skunde *Toropet* tvirtina, kad Greizo rajonas padarė klaidą, kai, neatlikęs mokslinio vertinimo, jis pakeitė nagrinėjamų medžiagų kategoriją ir priskyrė jas prie 2 kategorijos. Ji ginčija vertinimo, pagal kurį šios medžiagos buvo sugedusios, supuvusios arba supelijusios, pagrįstumą. *Toropet* mano, kad veterinarų ir Greizo rajono taikytas kriterijus, kuriuo remiantis vertinama, ar produktai tinkami žmonėms vartoti, yra griežtesnis, nei reikalaujama pagal Reglamento Nr. 1069/2009 10 straipsnio nuostatas.
- 30 *Toropet* pažymi, kad iš šio reglamento 14 straipsnio d punkto matyti, jog šalutinių gyvūninių produktų irimas ir gedimas nepateisina sprendimo priskirti juos prie žemesnės kategorijos, nes pagal minėto reglamento 14 straipsnio b punktą medžiagas galima utilizuoti ir ne visada būtina jas pašalinti. *Toropet* nuomone, nagrinėjamiems šalutiniams gyvūniniams produktams galėjo būti taikomas to paties reglamento 10 straipsnio f punktas, nes pagal šią nuostatą ji netaikoma tik produktams, dėl kurių kyla didelis gyvūnų ligų keliamas pavojus. Ji mano, kad dėl pelėsio ar puvinio sugadinta mėsa nekelia tokio pavojaus. Dėl atitinkamose medžiagose esančių svetimkūnių, kaip antai tinko gabalų, plastiko liekanų ir medienos pjuvenų, pažymėtina, kad dėl jų negali būti pakeistas priskyrimas prie kategorijos, jeigu juos galima mechaniškai atskirti.
- 31 Ši bendrovė patikslina, kad, atsižvelgiant į tai, jog 3 kategorijos medžiagos nėra skirtos vartoti žmonėms, nagrinėjamų medžiagų tinkamumas tokiam vartojimui neturi reikšmės.
- 32 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad nagrinėjami šalutiniai gyvūniniai produktai iš esmės yra medžiagos, kurios iš pradžių buvo priskirtos prie 3 kategorijos pagal Reglamento Nr. 1069/2009 10 straipsnio a punktą, apimančių gyvūnų skerdenas ir paskerstų gyvūnų dalis, kurios yra tinkamos vartoti žmonėms, bet nėra tam skirtos, arba pagal šio reglamento 10 straipsnio f punktą, apimančių gyvūninės kilmės produktus arba maisto produktus, turinčius gyvūninės kilmės produktų, kurie dėl komercinių arba kitų priežasčių, nekeliančių pavojaus visuomenės ar gyvūnų sveikatai, nebėra skirti vartoti žmonėms.
- 33 Šis teismas pažymi, kad suirusios ir sugedusios 3 kategorijos medžiagos iš esmės tampa netinkamos vartoti žmonėms, tad kyla pavojus visuomenės ir gyvūnų sveikatai. Dėl to jam kyla klausimas, ar dėl tokių pokyčių atitinkamos medžiagos turėtų būti priskirtos prie kitos kategorijos.
- 34 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad, kaip matyti iš Reglamento Nr. 1069/2009 11 konstatuojamosios dalies ir jo 1 straipsnio, pagrindinis šio reglamento tikslas – pavojaus visuomenės ir gyvūnų sveikatai kontrolė ir maisto bei pašarų grandinės saugos užtikrinimas. Taigi pavojus gali kilti ne tik visuomenės sveikatai. Be to, šio reglamento Nr. 1069/2009 14 straipsnio d punkte pažymėta, kad dėl suirimo ir sugedimo kyla pavojus visuomenės ir gyvūnų sveikatai.

- 35 Vis dėlto prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad pagal Reglamento Nr. 1069/2009 14 straipsnio d punktą gali būti draudžiamas pradinio atitinkamų medžiagų priskyrimo pakeitimas dėl jų suirimo ar sugedimo. Iš tikrųjų, jo manymu, remiantis šia nuostata galima daryti išvadą, kad suirimas ir sugedimas iš esmės daro poveikį ne 3 kategorijos medžiagų priskyrimui prie konkrečios kategorijos, o tik jų naudojimui. Šis teismas laikosi nuomonės, kad, nors pagal šio reglamento 14 straipsnio d punktą šios medžiagos negali būti naudojamos pašarams gaminti, panašu, kad jas galima naudoti kitais tikslais, be kita ko, utilizuoti bendrai deginant atliekas pagal minėto reglamento 14 straipsnio b punktą.
- 36 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas taip pat kelia klausimą dėl Reglamento Nr. 1069/2009 9 straipsnio d punkto aiškinimo. Iš tiesų pagal šią nuostatą medžiagos, pripažintos netinkamomis vartoti žmonėms dėl galimo svetimkūnių buvimo jose, turi būti priskirtinos prie 2 kategorijos. Vis dėlto iš Reglamento (ES) Nr. 142/2011 IV priedo I skyriaus 4 skirsnio 3 punkto matyti, jog tam, kad atitinkamos medžiagos būtų priskirtos prie 2 kategorijos, nepakanka svetimkūnių buvimo jose, nes pagal taisyklės reikalaujama, kad 3 kategorijos medžiagų perdirbimo įmonėse būtų įrengta tokių svetimkūnių, kurie turi būti pašalinti prieš perdirbimą arba jo metu, aptikimo įranga. Be to, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas teiraujasi, ar svarbu užkirsti kelią galimam svetimkūnių buvimui, kai 3 kategorijos medžiagos yra skirtos ne tam, kad būtų perdirbtos į pašarą, bet kad būtų sudegintos arba jas naudojant būtų gaminamas biodyzelinas.
- 37 Šiomis aplinkybėmis *Verwaltungsgericht Gera* (Gėros administracinis teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:
- „1. Ar [Reglamento Nr. 1069/2009] 10 straipsnio a punktas turi būti aiškinamas taip, kad pradinis priskyrimas prie 3 kategorijos medžiagų nebegalioja, jeigu dėl suirimo ir sugedimo jos tampa netinkamos vartoti?
2. Ar [Reglamento Nr. 1069/2009] 10 straipsnio f punktas turi būti aiškinamas taip, kad gyvūninės kilmės produktų arba maisto produktų, kurių sudėtyje yra gyvūninės kilmės produktų, pradinis priskyrimas prie 3 kategorijos medžiagų nebegalioja, jeigu dėl vėlesnių suirimo ar sugedimo procesų jos pradeda kelti pavojų visuomenės ar gyvūnų sveikatai?
3. Ar [Reglamento Nr. 1069/2009] 9 straipsnio d punktas turi būti aiškinamas siaurai, t. y. kad su svetimkūniais, kaip antai su medienos pjuvenomis, sumaišyta medžiaga turi būti priskiriama prie 2 kategorijos tik tada, jeigu ji yra perdirbama ir skirta pašarams?“

Dėl prejudicinių klausimų

- 38 Savo trimis klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Reglamento Nr. 1069/2009 10 straipsnio a ir f punktai turi būti aiškinami taip, kad šalutiniai gyvūniniai produktai, kurie pagal šią nuostatą iš pradžių priskirti prie 3 kategorijos medžiagų, kai suyra ar sugenda arba kai sumaišomi su svetimkūniais, pavyzdžiui, tinko gabalais ar medienos pjuvenomis, ir pasikeičia taip, kad tampa nebetinkami vartoti žmonėms ir (arba) kelia bet kokių pavojų visuomenės ar gyvūnų sveikatai, neatitinka su tokio priskyrimu siejamo pavojaus lygio, todėl juos reikia priskirti prie žemesnės kategorijos.

- 39 Siekiant atsakyti į šiuos klausimus, pirmiausia reikia patikslinti šalutinio gyvūninio produkto priskyrimo prie konkrečios kategorijos taisyklės, paskui išanalizuoti, ar toks priskyrimas yra nekintamas, ar vis dėlto šalutinį gyvūninį produktą po pirminio priskyrimo galima iš naujo priskirti prie kitos kategorijos dėl jo suirimo, sugedimo ar sumaišymo su svetimkūniais.
- 40 Visų pirma dėl šalutinio gyvūninio produkto priskyrimo prie konkrečios kategorijos taisyklių reikia pažymėti, kad šalutinių gyvūninių produktų ir jų gaminių skirstymas į kategorijas reglamentuojamas Reglamento Nr. 1069/2009 I antraštinės dalies I skyriaus 4 skirsnio 7–10 straipsniuose.
- 41 Pagal šio reglamento 7 straipsnio 1 dalį šalutiniai gyvūniniai produktai skirstomi į konkrečias kategorijas atsižvelgiant į pavojaus visuomenės ir gyvūnų sveikatai lygį. Konkrečiai kalbant, minėtame reglamente numatytos trys kategorijos, kurios, remiantis jo 8, 9 ir 10 straipsniais, apima atitinkamai 1, 2 ir 3 kategorijų medžiagas, ir prie vienos iš šių trijų kategorijų turi būti priskirti šalutiniai gyvūniniai produktai. Taigi prie 3 kategorijos priskiriamos medžiagos, kurias Sąjungos teisės aktų leidėjas laiko keliančiomis nedidelį pavojų, o prie 1 ir 2 kategorijų priskiriamos didelį pavojų visuomenės ir gyvūnų sveikatai keliančios medžiagos, iš kurių pavojingiausias priklauso 1 kategorijai.
- 42 Pirma, iš Reglamento Nr. 1069/2009 9 straipsnio h punkto formuluotės matyti, kad prie 2 kategorijos medžiagų priskiriami šalutiniai gyvūniniai produktai, išskyrus 1 ar 3 kategorijų medžiagas, todėl 2 kategorija yra papildoma kategorija. Be to, kaip savo išvados 62 punkte pažymėjo generalinis advokatas, šio reglamento 9 straipsnio h punktas, atsižvelgiant į jo 35 konstatuojamąją dalį, pagal kurią bet kuris šalutinis gyvūninis produktas, nepatenkantis nė į vieną iš trijų kategorijų, turėtų būti savaimė priskirtas prie 2 kategorijos, turi būti aiškinamas plačiai, t. y. kad jis apima visus šalutinius gyvūninius produktus, kurie nėra priskirti prie kitos kategorijos.
- 43 Iš to darytina išvada, kad Reglamento Nr. 1069/2009 8 ir 10 straipsniuose numatyti 1 ir 3 kategorijų medžiagų sąrašai yra baigtiniai, todėl juos reikia aiškinti siaurai, nes, pirma, jie apima tik aiškiai nurodytas medžiagas, antra, pagal šio reglamento 7 straipsnio 1 dalį šios medžiagos turi atitikti atitinkamai kategorijai priskirtą pavojaus lygį.
- 44 Taigi prie 3 kategorijos priskiriamos tik tos medžiagos, kurios aiškiai paminėtos ir atitinka prie šios kategorijos priskirtą pavojaus lygį.
- 45 Antra, kaip savo išvados 54 punkte pažymėjo generalinis advokatas, reikia pabrėžti, kad pavojaus lygis taip pat yra svarbus kriterijus, kiek tai susiję su šalutinių gyvūninių produktų galutine paskirtimi. Reglamento Nr. 1069/2009 12–14 straipsniuose, siejamuose su jo 38 konstatuojamąja dalimi, numatyti galimi kiekvienos kategorijos medžiagų naudojimo ir šalinimo būdų sąrašai bei kiekvienai kategorijai taikomos taisyklės, siekiant kuo labiau sumažinti pavojaus lygį, tačiau neatmetant galimybės didesnio pavojaus kategorijos produktams numatytus naudojimo ir šalinimo būdus taikyti mažesnio pavojaus kategorijos produktams.
- 46 Iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamos medžiagos iš pradžių buvo priskirtos prie 3 kategorijos pagal Reglamento Nr. 1069/2009 10 straipsnio a ir f punktus.

- 47 Nors šio reglamento 10 straipsnio a punkte numatyta, kad prie šios kategorijos priskiriamos gyvūnų skerdenos ir paskerstų gyvūnų dalys, tinkamos vartoti žmonėms, bet kurios dėl komercinių priedasčių nėra skirtos tokiam vartojimui, minėto reglamento 10 straipsnio f punkte tokios medžiagos nurodytos kaip gyvūninės kilmės produktai, kurie dėl komercinių priedasčių, gamybos problemų, pakuotės defektų ar kitų trūkumų, nekeliančių pavojaus visuomenės ar gyvūnų sveikatai, nebėra skirti vartoti žmonėms. Darytina išvada, kad kriterijus, leidžiantis nustatyti, ar šalutinis gyvūninis produktas patenka į vienos iš šių nuostatų taikymo sritį, yra reikalavimas, kad jis būtų tinkamas vartoti žmonėms ir (arba) nekeltų pavojaus žmonių ar gyvūnų sveikatai.
- 48 Šiuo klausimu, konkrečiai kalbant apie žmonėms vartoti tinkamo maisto nustatymą, Reglamento Nr. 178/2002 14 straipsnio 5 dalyje numatyta, kad maistas yra netinkamas vartoti žmonėms, jei tai nepriimtina dėl užterštumo, pašalinių ar kitokių medžiagų, puvimo, gedimo ar irimo.
- 49 Antra, reikia išnagrinėti, ar trūkumai, susiję su irimu, sugedimu ar svetimkūnių buvimu, kaip antai konstatuoti atliekant 2018 m. sausio 23 d. administracinį patikrinimą, nurodytą šio sprendimo 26 punkte, gali lemti pasikeitusį medžiagų, kurios iš pradžių priskirtos prie 3 kategorijos medžiagų, kaip jos suprantamos pagal Reglamento Nr. 1069/2009 10 straipsnio a ir f punktus, keliamą pavojaus lygį, dėl ko būtų pateisintas šių medžiagų priskyrimas prie 2 kategorijos.
- 50 Pirmiausia reikia pažymėti, kad nei Reglamento Nr. 1069/2009 7 straipsnyje, nei jokiaje kitoje šio reglamento nuostatoje aiškiai nenumatytas naujas medžiagų, kurios iš pradžių buvo priskirtos prie 3 kategorijos, priskyrimas prie žemesnės kategorijos. Iš tiesų, kadangi šiame straipsnyje tik nurodyta, kad šalutinio gyvūninio produkto kategorija atspindi jo keliamo pavojaus visuomenės ir gyvūnų sveikatai lygį, šio 7 straipsnio formuluotė neleidžia nustatyti, ar medžiaga gali būti iš naujo priskirta prie kitos kategorijos.
- 51 Taigi remiantis tuo, kad Reglamento Nr. 1069/2009 10 straipsnio a ir f punktuose nėra naudingų patikslinimų, aiškinant šias nuostatas reikia atsižvelgti, be kita ko, į jų kontekstą ir teisės akto, kuriame jos įtvirtintos, tikslus (šiuo klausimu žr. 2017 m. spalio 19 d. Sprendimo *Vion Livestock*, C-383/16, EU:C:2017:783, 35 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 52 Pirma, kiek tai susiję su Reglamento Nr. 1069/2009 tikslais, iš šio reglamento 1 straipsnio ir 2, 5, 6 bei 11 konstatuojamųjų dalių matyti, kad teisės aktais, susijusiais su šalutiniais gyvūniniais produktais, pirmiausia siekiama tinkamai kontroliuoti pavojų visuomenės ir gyvūnų sveikatai ir užtikrinti maisto bei pašarų grandinės apsaugą, taip pat sukurti nuoseklią ir išsamią sveikatos taisyklių sistemą, proporcingą pavojui, kurį kelia ūkio subjektų atliekamas šalutinių gyvūninių produktų tvarkymas įvairiuose grandinės etapuose – nuo jų surinkimo iki naudojimo ar šalinimo.
- 53 Iš to matyti, kad Sąjungos teisės aktų leidėjas siekė tinkamos ir proporcingos pavojaus visuomenės ir gyvūnų sveikatai kontrolės viso šalutinių gyvūninių produktų naudojimo metu, o tai reiškia, kad šalutinio gyvūninio produkto priskyrimas prie konkrečios kategorijos gali būti iš naujo įvertintas bet kuriuo metu jį naudojant, ir dėl to šis produktas gali būti priskirtas prie kitos kategorijos, jeigu nebeatitinka pirminio priskyrimo sąlygų.
- 54 Antra, tokį aiškinimą patvirtina Reglamento Nr. 1069/2009 7 ir 10 straipsnių kontekstas.

- 55 Iš tiesų pagal šio reglamento 4 straipsnio 2 dalį visi ūkio subjektai turi užtikrinti, kad šalutiniai gyvūniniai produktai atitiktų minėto reglamento reikalavimus „visais surinkimo, gabenimo, tvarkymo, apdorojimo, transformavimo, perdirbimo, sandėliavimo, tiekimo rinkai, platinimo, naudojimo arba šalinimo etapais“.
- 56 Be to, taip pat reikia pažymėti, kad pagal Reglamento Nr. 1069/2009 36 konstatuojamąją dalį ūkio subjektams tenka pagrindinė atsakomybė užtikrinti šio reglamento laikymąsi, siekiant apsaugoti visuomenės ir gyvūnų sveikatą. Taigi ūkio subjektai, tvarkydami šalutinius gyvūninius produktus, privalo laikytis šio reglamento reikalavimų, taikomų jų veiklai. Šiomis aplinkybėmis Reglamento Nr. 1069/2009 28 straipsnyje nustatyta ūkio subjektų pareiga taikant savikontrolės sistemą užtikrinti, kad šalutiniai gyvūniniai produktai, kurie, kaip įtariama arba nustatyta, neatitinka šio reglamento nuostatų, nebūtų išvežti iš įmonės arba gamyklos, nebent tai būtų daroma šalinimo tikslais.
- 57 Be to, pagal Reglamento Nr. 1069/2009 4 straipsnio 3 dalį valstybės narės nustato oficialios kontrolės sistemą, pagal kurią jos prižiūri ir tikrina, ar ūkio subjektai vykdo atitinkamus minėto reglamento reikalavimus visais šalutinių gyvūninių produktų gamybos grandinės etapais. Ši nuostata taip pat patvirtina, kad ūkio subjektai kiekviename gamybos grandinės etape privalo patikrinti, ar šalutiniai gyvūniniai produktai vis dar priskirtini prie kategorijos, prie kurios buvo priskirti iš pradžių.
- 58 Taigi iš Reglamento Nr. 1069/2009 10 straipsnio a ir f punktų konteksto ir teisės akto, kuriame šios nuostatos įtvirtintos, tikslų matyti, kad pradinis medžiagų priskyrimas prie konkrečios kategorijos turi būti kontroliuojamas ir tikrinamas visuose gamybos grandinės etapuose, o jei šios medžiagos nebeatitinka iš pradžių nustatyto pavojaus lygio, jos turi būti priskirtos prie kitos kategorijos, siekiant užtikrinti maisto ir pašarų grandinės saugumą. Dėl to, kaip savo išvados 80 punkte pažymėjo generalinis advokatas, priskyrimas prie kategorijos nėra nekintamas, o priklauso nuo pavojaus, su kuriuo susijęs, lygio.
- 59 Darytina išvada, kad tokios medžiagos, kaip nagrinėjamos pagrindinėje byloje, iš pradžių priskirtos prie 3 kategorijos pagal Reglamento Nr. 1069/2009 10 straipsnio a ir f punktus, kurios suiro, sugedo ar jose atsirado svetimkūnių ir kurios dėl to tapo nebetinkamos vartoti žmonėms ir (arba) kelia bet kokią pavojų visuomenės ar gyvūnų sveikatai, turi būti priskirtos prie žemesnės kategorijos.
- 60 Iš tiesų, kaip pažymėjo ir prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, ir Europos Komisija, dėl 3 kategorijos medžiagų suirimo ar sugedimo atsiranda toksinų, dėl kurių jos iš esmės tampa netinkamos vartoti žmonėms ir kelia pavojų visuomenės ar gyvūnų sveikatai.
- 61 Dėl to iš pradžių prie 3 kategorijos priskirti šalutiniai gyvūniniai produktai, kaip antai nagrinėjami pagrindinėje byloje, kurių keliamas pavojaus lygis yra didesnis nei taikomas šiai kategorijai, praranda teisę būti priskirti prie šios kategorijos.
- 62 Darytina išvada, kad, kaip pažymėta šio sprendimo 42 punkte, pagal Reglamento Nr. 1069/2009 9 straipsnio h punktą prie 2 kategorijos priskiriami šalutiniai gyvūniniai produktai, išskyrus 1 ar 3 kategorijos medžiagas. Taigi pastaroji nuostata turėtų būti taikoma šalutiniams gyvūniniams produktams, kurie dėl jų suirimo arba sugedimo kelia pernelyg didelį pavojų, kad atitiktų 3 kategorijos medžiagoms keliamus reikalavimus.

- 63 Kalbant apie svetimkūnių, kaip antai tinko gabalų ar medienos pjuvenų, buvimą pagrindinėje byloje nagrinėjamos medžiagos, pirma, iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą ir Teisingumo Teismo byloje turimos informacijos matyti, kad, atsižvelgiant į šių svetimkūnių pobūdį, jie nelaikomi pavojingomis atliekomis, kaip tai suprantama pagal Reglamentą Nr. 1013/2006. Taigi, kaip savo išvados 43 punkte pažymėjo generalinis advokatas, tokiam mišiniui iš esmės taikomas Reglamentas Nr. 1069/2009 (šiuo klausimu žr. 2020 m. rugsėjo 3 d. Sprendimo *P. F. Kamstra Recycling ir kt.*, C-21/19–C-23/19, EU:C:2020:636, 55 punktą).
- 64 Antra, reikia pažymėti, kad Reglamento Nr. 142/2011 IV priedo I skyriaus 4 skirsnio 3 punkte 3 kategorijos medžiagas perdirbančioms gamykloms nustatyta pareiga turėti įrangą svetimkūniams, pavyzdžiui, pakuotės medžiagoms ar metaliniams gabalams, nustatyti. Kaip savo išvados 45 punkte pažymėjo generalinis advokatas, taip pat Komisija ir Greizo rajonas, ši nuostata taikoma tik 3 kategorijos medžiagose esantiems svetimkūniams, kuriuos galima lengvai ir saugiai atskirti laikantis Reglamento Nr. 1069/2009 šiai kategorijai numatytų reikalavimų dėl pavojaus lygio.
- 65 Tokie svetimkūniai, kaip tinko gabalai arba medienos pjuvenos, nors juos ir galima aptikti, gali būti taip glaudžiai susiję su šalutiniu gyvūniniu produktu, kad jų atskyrimas gali būti neįmanomas ar sunkiai įgyvendinamas, todėl jų negalima laikyti svetimkūniais, kuriems taikomas Reglamento Nr. 142/2011 IV priedo I skyriaus 4 skirsnio 3 punktas.
- 66 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kaip tai savo išvados 74 punkte padarė generalinis advokatas, kad šalutinių gyvūninių produktų ir svetimkūnių, kaip antai tinko gabalų ar medienos pjuvenų, mišinys pasižymi tokiomis pačiomis savybėmis ir, be kita ko, tokiu pačiu pavojaus lygiu, kaip Reglamento Nr. 1069/2009 9 straipsnio d punkte nurodytos 2 kategorijos medžiagos – „gyvūninės kilmės produktai, kurie buvo pripažinti netinkamais vartoti žmonėms dėl galimo svetimkūnių buvimo šiuose produktuose“. Taigi toks mišinys, koks nagrinėjamas pagrindinėje byloje, turėtų būti priskirtas prie 2 kategorijos pagal šio reglamento 9 straipsnio d punktą – kai kalbama apie gyvūninės kilmės produktus, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą, arba pagal minėto reglamento 9 straipsnio h punktą, kai turimi omeny kiti šalutiniai gyvūniniai produktai.
- 67 Galiausiai argumentui, kad iš Reglamento Nr. 1069/2009 14 straipsnio d punkto galima daryti išvadą, jog suirimas ar sugedimas turi įtakos ne priskyrimui prie konkrečios kategorijos, bet 3 kategorijos medžiagų naudojimui, negalima pritarti, nes toks aiškinimas prieštarauja Reglamento Nr. 1069/2009 tikslui ir struktūrai.
- 68 Kaip pažymėta šio sprendimo 45 punkte, Reglamento Nr. 1069/2009 12–14 straipsniuose nustatyti galimų 1–3 kategorijų medžiagų, nurodytų atitinkamai šio reglamento 8–10 straipsniuose, naudojimo ir šalinimo būdų sąrašai, atsižvelgiant į skirtingų kategorijų medžiagų keliamą pavojaus lygį. Taigi minėto reglamento 14 straipsnyje nenumatyti reikalavimai medžiagų priskyrimui prie konkrečios kategorijos, kurios apibrėžiamos tik to paties reglamento 8–10 straipsniuose, ir dėl to negali pažeisti Sąjungos teisės aktų leidėjo šiuose straipsniuose įtvirtintos medžiagų klasifikavimo logikos.
- 69 Tokiomis pačiomis aplinkybėmis negalima pritarti *Toropet* argumentams, kad medžiagų priskyrimas prie 3 kategorijos gali išlikti nepakitęs, nepaisant medžiagų suirimo, sugedimo ar susimaišymo su svetimkūniais, jei šios medžiagos yra skirtos ne tam, kad būtų perdirbtos į pašarą, bet kitiems tikslams, kaip antai sudeginti arba biodyzelino gamybai. Nagrinėjamų medžiagų pirminės paskirties pasikeitimas negali pateisinti jų tolesnio priskyrimo prie 3 kategorijos, atsižvelgiant į didelį pavojų žmonių ir gyvūnų sveikatai.

- 70 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, matyti, kad į tris klausimus reikia atsakyti, kad Reglamento Nr. 1069/2009 7 straipsnio 1 dalis, 9 straipsnio h punktas ir 10 straipsnio a ir f punktai, siejami su šio reglamento 4 straipsnio 2 dalimi, turi būti aiškinami taip: jei iš pradžių prie 3 kategorijos medžiagų pagal šio reglamento 10 straipsnio a ir f punktus priskirti šalutiniai gyvūniniai produktai suyra, sugenda arba sumaišomi su svetimkūniais, pavyzdžiui, tinko gabalais ar medienos pjuvenomis, ir pasikeičia taip, kad tampa nebetinkami vartoti žmonėms ir (arba) kelia bet kokių pavojų visuomenės ar gyvūnų sveikatai, jie neatitinka su tokiu priskyrimu siejamo pavojaus lygio, todėl juos reikia priskirti prie žemesnės kategorijos.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 71 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (ketvirtoji kolegija) nusprendžia:

2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1069/2009, kuriuo nustatomos žmonėms vartoti neskirtų šalutinių gyvūninių produktų ir jų gaminių sveikumo taisyklės ir panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 1774/2002 (Šalutinių gyvūninių produktų reglamentas), 7 straipsnio 1 dalis, 9 straipsnio h punktas ir 10 straipsnio a ir f punktai, siejami su šio reglamento 4 straipsnio 2 dalimi, turi būti aiškinami taip, kad jei iš pradžių prie 3 kategorijos medžiagų pagal šio reglamento 10 straipsnio a ir f punktus priskirti šalutiniai gyvūniniai produktai suyra, sugenda arba sumaišomi su svetimkūniais, pavyzdžiui, tinko gabalais ar medienos pjuvenomis, ir pasikeičia taip, kad tampa nebetinkami vartoti žmonėms ir (arba) kelia bet kokių pavojų visuomenės ar gyvūnų sveikatai, jie neatitinka su tokiu priskyrimu siejamo pavojaus lygio, todėl juos reikia priskirti prie žemesnės kategorijos.

Parašai.